

ДОКУМЕНТИ ДО ІСТОРІЇ ЦЕРКВИ ТА БРАТСТВА СВ. ЮРІЯ В ДРОГОБИЧІ (ДРУГА ПОЛОВИНА XVII – ПОЧАТОК XVIII СТ.)

Присвятивши історії церкви, братства та парафії Св. Юрія в Дрогобичі декілька досліджень, які базувалися винятково на студіюванні доступних мені на той час джерел¹, я прагнув також доповнити свої студії археографічними публікаціями. Серед віднайдених та опублікованих джерел виокремлюється заповіт отця Василя Терлецького 1680 р., а також список святоюрських парафіян за розмежувальним актом дрогобицьких парафій 1708 р.² До певної міри, вирішальне значення мав і оприлюднений ще в 2000 р. візитаційний опис церкви з 1764 р.³ У процесі наступного вивчення документальних джерел до історії церкви Св. Юрія мою увагу привернули нові, не менш важливі документи тієї ж епохи.

Перший стосується урядування в церкві Св. Юрія отця Василя Терлецького в середині – другій половині XVII ст., який 15 грудня 1680 р. склав свій заповіт (зберігся його оригінал, а також облята в перемишльських актах). Ще при публікації тестаменту я звернув увагу на принциповий момент джерела про те, що, не маючи спадкоємців, о. В. Терлецький, який вважався дідичним (спадковим) володільцем церковного бенефіцію, подарував його разом із храмом місцевому братству. При цьому він згадав, що після пожежі церкви, яка сталася перед чи 1657 р. (свідчення походить з 1657 р.), братство її відбудувало, відтак, храм давно є власністю братства. Отже, священник подарував братству і ґрунт зі цвинтарем, на якому стоїть церква (“onych tez własna jest ta Cerkiew, a smentarz albo ґрунт na którym stoi Cerkiew leguie u daruie wiecznymi czasu temuу Bractwu”). При цьому парох висловив велику повагу до братчиків. Далі записана цікава рефлексія про те, що о. Василь учинив в перемишльському гроді свою “cessieyu”, щоб ніхто не зміг уневажнити його рішення⁴. Знаючи про те, що тестамент був внесений до перемишльських актів, я раніше не надавав особливого значення згаданій фразі. Тепер звертаю увагу на те, що “cessieya” в тогочасному польському лексиконі та діловодстві означала: передача, уступка, уступний акт.

Зі вказаного огляду, і є цікавим та важливим текст першого документа, за газетною публікацією М. Гавдяка (1906 р.). Отже, 30 серпня 1673 р. до перемишльських гродських актів була подана для запису угода між священником і братством. Як свідчить копія документа, священник чітко вказує на відсутність спадкоємців (потомків), що може розглядатися як основний мотив дарчої. Тут поки що відсутній інший мотив, який пізніше був уміщений у тестаменті: братство своїм коштом збудувало храм, який згорів. Можливо, у 1673 р. побудова храму ще не була завершена, принаймні відомо, що в 1663 р. священник брав участь у справі організації контракту на написання ікон. Однак угода вміщує іншу вкрай важливу інформацію, якої не маємо в тестаменті: даруючи церкву з ґрунтами і цвинтарем братству, священник надавав йому особливі права, зокрема право виборності братського священника по його смерті (“daiąc temuż bractwu wszelką właduą aby Sobie duchownego według upodobania Swego po moiey Smierci

zgodnego obierali”). Усе це мало, у підсумку, сприяти хвалі Божій. Зрозуміло, що йдеться про надання тих прав, якими винятково користувалися ставропігійні братства.

Незважаючи на лаконічність тексту, угода розкриває дуже важливий момент розвитку братського руху в Дрогобичі, проливаючи світло на генезу тестаменту 1680 р., а також побічно підтверджуючи мою попередню думку про те, що після смерті о. Василя Терлецького в історії церкви та братства розпочалася епоха братських священиків.

Наступний документ є фрагментом джерела, яке я кваліфікую як ерекційну грамоту для церкви Св. Юрія, від 3 березня 1581 р. Незважаючи на те, що джерело, як і попереднє, взяте з ненаукової публікації того ж таки М. Гавдяка (про це піде мова нижче), немає підстав для того, щоб йому не довіряти. У опублікованому фрагменті важливим є окреслення меж земельного наділу парафії Св. Юрія “від потоку Побук аж до Тисмениці”, а також вказівка на прицерковні (парафіяльні, братські) господарські будівлі: ізбу, іздебку та комору з сіннями, в яких мешкала проскурниця. До слова, документальна фіксація проскурниці (тобто особи, яку утримувала парафія для виготовлення проскур) у Дрогобичі зустрічається чи не вперше, хоча добре відомо, що проскурниці входили до складу церковного причту. Вочевидь, лише багата парафія могла собі дозволити її утримування.

Повною (як із точки зору формуляру документа, так і його змісту) є архівна копія ерекційної грамоти, датованої 3 травня 1581 р. Збіг дня і року видачі документів наводить на думку про те, що йдеться про одне і те ж джерело, однак зміст першого не повторюється в другому, тож, можливо, ідеться про різні документи, дуже близькі хронологічно. Перше, на що варто звернути увагу – на згадку святоюрського священика Теодора Страшовського, невідомого мені раніше. Одразу напрошується припущення, що, можливо, згадана особа в якийсь спосіб отримала привілей на церкву Св. Юрія, всупереч волі покійного Василя Терлецького і місцевого братства. Цікаво, що в протоколах братства о. Теодор не згадується, тож виникає чергова гіпотеза про те, що його братство не прийняло, позаяк це розходилося із ставропігійними засадами його діяльності. Джерело подає цікаві деталі церковного господарства: попівство (до цього часу цей термін щодо церкви Св. Юрія в документах не згадується) мало лан поля, пляц на соляній жупі, селян-підсадків для обробітку землі. Водночас зміст джерела розширює уявлення про парафіяльне господарство, яке складалося з городів, садів, лук, пасовищ та ставків. Умови функціонування попівства окреслювалися у фондуші для церкви, який згадується в джерелі. Фондуш регламентував вільні доходи: річні, на свято Св. Юрія, місцевому священикові від міської громади, дозвіл на варіння пива, паління горілки, вируб лісу для власних потреб. Цікаво, що інформація про розміри бенефіцію та права місцевих священиків послужила підставою Я. Ісаєвичу для припущення, яке він зробив свого часу, що йдеться про одну з небагатьох у Дрогобичі юридик – самоуправних передміських територій⁵. Насправді ж маємо справу з досить багатою міською парафією, і лише наявність у ній братських ставропігійських форм управління може сприйматися як таке, що було винятковим в укладі місцевого життя.

У згаданій візитації 1764 р., перелічені ерекційні грамоти польських королів для церкви Св. Юрія (всі недатовані): дві Сигізмунда (чи Сигізмундів), Станіслава, Яна III-го. Те, що в 1764 р. у церкві зберігалася публікована грамота 3.05.1681 р., підтверджується її характеристикою, відзначеною візитатором, який згадав поле, городи, сади, ставки, а також підсадків, які сидять тут “вже майже двісті років”⁶.

Скільки протривала епоха братських священиків у церкві Св. Юрія, достеменно невідомо. Братська книга, яка рясніє інформацією про цей період, фіксує в недатованих точно записах братчиків міщан Федора Старосовського/Старосольського, Івана Монастирського, Григорія Проскурку, Івана Саваловича та Федора Гутика, які могли виконувати функції братських священиків⁷. Під 1706 р. фіксується святоюрський священик Александр Поповецький. Затим, під 1711 р., відновувалася чи не перша згадка отця Стефана Кобрини, який започаткував нову епоху в історії церкви (розпис та напис на стіні церкви, з його портретом)⁸.

У фондах музею “Дрогобиччина”, зберігся унікальний документ до історії церкви – оригінальна грамота перемишльського єпископа Інокентія Винницького на церковний уряд Стефанові Кобрину, датована 26 вересня 1710 р. Отже, у пастирському листі-презенті повідомляється про “добровільну резигнацію” того ж року зі Святоюрської парафії і церкви отця Михайла Кульчицького, який міг бути братським священиком, а також апробацію надання дрогобицьким старостою. Щодо Стефана Кобрини, вказано, що він нововисвячений. Новому парохові надавалася церква, попівство, ґрунти, поля “з давніх фундушів і привілеїв” польських королів. Водночас була дана обіцянка зберегти парафію за спадкоємцями о. Стефана Кобрини – його синами Михайлом і Василем. Отже, до відомого реєстру святоюрських священиків додається Михайло Кульчицький, тривалість урядування якого на парафії Св. Юрія поки що невідома. Водночас уточнюється початок урядування отця С. Кобрини у Святоюрській церкві і парафії.

Про родину Кобринів/Кобриновичів у Дрогобичі раніше мені було відомо лише те, що 1663 р. Андрій Кобринович брав участь суперечці місцевих братств за бенефіції (церковні маєтки)⁹. Як свідчать записи в рукописній книзі міського кравецького цеху, Кобрини були ремісниками-кравцями. Запис 27 травня 1662 р. відновує вперше Стефана Кобрини як цехмістра кравецького цеху. Удруге він фігурує в записі 15 листопада 1662 р. У записі під 1733 р. С. Кобрин згадується як “повтурний” цехмістр, тобто другий старший¹⁰. Отже, Стефан Кобрин належав до цехової еліти Дрогобича, очолював ремісничий цех, зрештою, він не міг не бути заможним міщанином. Прикметно, що й після презентування на святоюрській парафіяльний уряд, Стефан Кобрин фігурує в записах цехової книги, що означає, що він не розривав із цехом і, можливо, продовжував своє досить вигідне підприємництво, що дозволяло йому здійснювати успішне ктиторство над церквою.

Варто сказати декілька слів про обставини оприлюднення двох публікованих документів у 1906 р. у москвофільській газеті “Галичанин”. Її автором був народний учитель Михайло Гавдяк, який на той час працював у Сяноку. Вдалося з’ясувати, що перед тим він учителював у Дрогобичі. Так, Михайло Гавдяк (Gaudyak, Gaudiak Michał) був молодшим вчителем 6-класної етатової (штатної, державної) чоловічої народної (початкової) школи в Дрогобичі (директор – Рудольф Гарлендер, потім Леонард Лукашевич), починаючи з 1895 р. Цього ж року його тимчасово призначили працювати до 3-класної народної школи на передмісті Задвірне. Працював там за сумісництвом лише рік, бо вже з 1896 р. знову зафіксований як молодший вчитель 6-класної чоловічої народної школи в Дрогобичі¹¹. У 1901 р. цю школу реорганізували в об’єднану 3-класну виділову чоловічу (хлопчачу) школу і 4-класну народну (директором залишився Л. Лукашевич). У 1901 – 1902 рр. М. Гавдяк був тимчасово призначений працювати до 3-класної народної школи на передмісті Задвірному¹², водночас він продовжує працювати на основному місці в об’єднаній 3-класній виділовій і 4-класній народній

школі в Дрогобичі. У 1903 – 1904 рр. М. Гавдяк уже не значиться як вчитель школи на Задвірному, основним місцем його роботи залишалася об'єднана чоловіча школа¹³. Шематизм 1905 р. вже не фіксує його як вчителя у школах Дрогобича і повіту, очевидно, перед тим він і був переведений на інше місце праці за межами Дрогобиччини. Свої погляди на дату побудови Святоюрського храму автор виклав у цікавих коментарях, дискутуючи з відомими дослідниками (А. Петрушевичем і Л. Дзедушицьким)¹⁴. Згадані коментарі я також вирішив опублікувати.

Цікаво, що публіковані документи згаданий М. Гавдяк надрукував зі збірки, яку він мав у своєму розпорядженні. Автор навіть розкриває її походження. Так, на початку статті (точніше, її частини, бо стаття друкувалася в кількох числах газети) він говорить, що йому в часі довголітнього судового процесу між міщанами і передміщанами Дрогобича з василіанами, яких підтримував міський уряд (його автор називає “жидівсько-польським магістратом”, який разом із василіанами становив табір “ворогів церкви, віри і народності”), вдалося її зібрати. Автор не зміг відчитати латиномовний запис на звороті першого документа, який, на його думку, засвідчував його “легалізацію” (можливо, він мав на увазі його нотаріальне засвідчення). Водночас він висловив гадку про те, що парафія Св. Юра перебувала у спадковій власності Терлецьких, які були не тільки пресвітерами, а й коляторами, тобто патронами. Передавши церкву з маєтностями братству, вони передали йому й право патронату над свяतिною.

Водночас М. Гавдяк згадує й інші документи, які він віднайшов в архіві церкви Св. Юрія. Крім того, передміщанин Михайло Кушнір на прізвисько Музика¹⁵, якому вдалося колись урятувати церковні документи (“масу” актів і грамот він виніс колись із храму і заховав у себе вдома на стріху в ячмінній полові, щоб їх не поїла міль), передав їх М. Гавдякові для використання в ході судового процесу. М. Гавдяк також звертався за порадами у справі пошуку документів до історії дрогобицьких церков до отця прелата Антонія Петрушевича у Львові. Метою згаданих пошуків і публікації джерел було доведення в судовому порядку, що до початку ХІХ ст. василіани в Дрогобичі не володіли церквами та їх майном. Після закінчення судового процесу, автор збирався передати документи в музей Ставропігійського інституту у Львові¹⁶.

Пропоновані документи публікуються мовою оригіналів, із використанням археографічних норм, прийнятих в українській історичній науці для кириличних та латиномовних документів. Зрозуміло, що документи за публікаціями М. Гавдяка, з причини відсутності їх оригіналів, подаються без відповідних змін.

¹ Про початкову історію церкви та склад її духовенства див.: Тимошенко Л. Духовенство дрогобицьких церков ХV – ХVІІІ ст.: особовий склад, душпастирська та мистецька праця // Дрогобицький краєзнавчий збірник (далі – ДКЗ). – Вип. Х. – Дрогобич, 2006. – С. 223-225. Історія святоюрського братства розглянута у статті: Тимошенко Л. Рукописна книга братства дрогобицької церкви Святого Юрія (середина ХVІІ – ХVІІІ ст.) // ДКЗ. – Вип. ІХ. – 2005. – С. 503-519.

² Тимошенко Л. Документи до церковної історії Дрогобича (друга половина ХVІІ – початок ХVІІІ ст.) // ДКЗ. – Вип. ІХ. – Дрогобич, 2005. – С. 467-476.

³ Тимошенко Л. Візитаційні описи дрогобицьких церков 1764 року // ДКЗ. – Вип. ІV. – Дрогобич, 2000. – С. 404-405, 408-409.

⁴ Там само. – С. 472.

⁵ Дослідник опирався на податкові реєстри XVII ст., в яких навіть йшлося про “дрогобицьке передмістя попа Терлецького”. У XVIII ст. у джерелах згадувалась Юрівщина, або святоюрська юридика. – Див.: Ісаєвич Я. Адміністративно-правовий устрій Дрогобича в добу феодалізму (до кінця XVIII ст.) // З історії Української РСР. – Вип. 6-7 / Академія наук Української РСР. Інститут суспільних наук. – К., 1962. – С. 12. Про юридики в практиці магдебургських міст див. докл.: Фелонюк А. Юридики // Енциклопедій історії України. – Т. 10: Т-Я. – К., 2013. – С. 703-704.

⁶ Тимошенко Л. Візитаційні описи дрогибицьких церков 1764 року... – С. 409.

⁷ Тимошенко Л. Рукописна книга братства дрогибицької церкви Святого Юрія... – С. 509.

⁸ Там само; Тимошенко Л. Духовенство дрогибицьких церков... – С. 224.

⁹ Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie. – *Dyplomaty*. – N 262. – К. 2.

¹⁰ Biblioteka Jagiellońska. – *Sekcja Rękopisów*. – ВJ 4386. – К. 165zv, 191.

¹¹ *Szematyzm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem księstwem krakowskiem na rok 1895*. – Lwow, 1895. – S. 430; Там же. – Lwów, 1896. – S. 431.

¹² Там же. – Lwów, 1901. – S. 554; Там же. – Lwów, 1902. – S. 554.

¹³ Там же. – Lwów, 1903. – S. 554; Там же. – Lwów, 1904. – S. 554. Додамо такі відомості про автора публікації. Дещо знаємо про учительську працю М.Гавдяка. 17 грудня 1898 р. окружний шкільний інспектор В.Гампел відвідав 6-класну чоловічу школу в Дрогобичі, звітував навчальні заняття усі вчителів. Після цього відбулася конференція “грона” вчителів (педрода), під час якої інспектор проаналізував діяльність й “господаря” (класовода) 4-Б класу М. Гавдяка (в класі 44 учні). На думку інспектора, учні виявили добрі успіхи з читання і переповідання польською мовою (поступ “добрий”), але слабкий рівень в польській граматиці. Цілком добрим виявилось учнівське читання і відповіді на питання з німецької мови. Добрий поступ показали учні і з руської мови, читаючи і переповідаючи уступ “Ощадний і скупар”. В 5-му класі М. Гавдяк навчав географії. Під час заняття з теми “Кордони Галичини” учні, на думку В. Гемпела, вчинили поступи “достатні” (ЦДІАУ у Львові. – Ф. 178. – Оп. 2. – Спр. 3549. – Арк. 5-5зв.). Висловлюю принагідну подяку колезі Миколі Галіву, який люб’язно надав мені цитовані відомості про вчителювання М. Гавдяка в Дрогобичі.

¹⁴ Позаяк вони виходять за інформаційні межі цієї публікації, обмежимося вказівкою на те, що М. Гавдяк в Дрогобичі був заангажований в затяжний конфлікт між василіанами і містом. Саме за принципову позицію, він змушений був залишити Дрогобич.

¹⁵ Кушніри як святоюрські парафіяни згадуються в джерелах другої половини XVII – першої половини XIX ст.

¹⁶ Гаудякь Михайль, народный учитель въ Сяноце. Дрогобыцкіи церкви и базилянскій грабежь // Галичанинъ. – 1906. – 16 (29) декабря. – Ч. 274.

ДОКУМЕНТИ

№ 1

1673 р., 30 серпня, Дрогобич. – Угода священика дрогибицької церкви Св. Юрія о. Василя Терлецького з місцевим братством. Тогочасна копія

Ja Bazyli Terlecki Cerkwi Założenia Swientego Jerzego na Przedmieściu Drohobyczkim bendonczy Presbiter y Dziedzicz, Dayen to moie Pisanie wszem wobec y każdemu zosobna komu o tym wiedzieć należało, Iż ia mając ten Cerkiew Założenia Swientego Jerzego z dziadow moich własną y kosztem Przodkow moich zbudowanom a nie maionc żadnego potomstwa teraz tedy ten Cerkiew z Cmentarzem y z budynkami, ktore na tymże Cmentarzu Stoin

Bractwu drohobyczkiemu tak teraznieyszemu iako y na potym przy Cerkwi teyże Swientego Jerzego bendoncemu daie darowuyc y wiecznemi Czasy dla Chwaly Boskiej nieustaioncey zapisuiem, daiąc temuż bractwu właduą aby Sobie duchownego według upodobania Swego po moiey Smierci zgodnego obierali. Dożywocie iednak przy tey Cerkwi mieć mam. Na co własną moią renką podpisuie y Xengami Grockiem (...) pisanie moie zobowiazuie. Działo sie w Zamku Przemyskim dnia Trzydziestego Miesiąca Sierpnia. Roku Panskiego, Tysiąc Szesc Set Siedmdziątego Trzeciego.

Василій Терлецькій презвитер с. юра

[Гаудякъ Михаилъ, народный учитель въ Сяноце. Дрогобыцкіи церкви и базилянскій грабежъ // Галичанинь. – 1906. – 16 (29) декабрия. – Ч. 274]

№ 2

1581 р., 3 березня. – Фрагмент ерекційної грамоти короля Яна III Собеського для церкви Святого Юрія в Дрогобичі, за підтверджувальним актом 30 серпня 1798

Р.

Konsygnacya. Realnoscі do tej Cerkwi w krol. Woll. Mniastu Drohobyczy w Przedmiesciu Zawieźnym pod Tytułem Świętego Jrzęgo Sytuowany. Ta Cerkew Świętego Jrzęgo ma fundusz y inne Prawa ktore w Archiwum Konsystorskim Przemyskim znajduią sie tudzież Prawo czyli Eriligia Najasnieyszego Krolia Trzeciego dane W Warszawie dnia 3 go Marca Roku Panskiego MDCLXXXI ktorego ta kopia Wyraża sie tu, a Oryginał u kroll. Fiskusa znayduie sie. Jan Trzeci z Bozey Laski Przeweligium Krol Polski nadaye Podług tey Eriligiji dla Parocha przy teyże Cerkwi Administruiącego Lan Polia od Potoku „Pobiuk” aż do Tysmynicy Rzeki Cągnący sie Z Ogrodami y Zabudowaniami przy Cerkwi lieżącymi toiest Jzba Jzdepką komorą y Sienmi w którym Zabudowaniu Proskurnica do tych Czas Mieszka. Inney Zas Zadney Paroch dla tey Cerkwi Służącey nie posiada Realnoscі. E Juribus Stolae Rocznie plus Minus Zł. poll. 480. Signatt Drohobycz Die 30 Augusti 1798. Jnesgus res fideni Subscrita.

[Гаудякъ Михаилъ, народный учитель въ Сяноце. Дрогобыцкіи церкви и базилянскій грабежъ // Галичанинь. – 1906. – 16 (29) декабрия. – Ч. 274]

№ 3

1681 р., 3 травня, Варшава. – Ерекційна грамота короля Яна III Собеського священникові церкви святого Юрія в Дрогобичі Тедорові Страшовському. Підпис, місце печатки. Копія обляти в Перемишльських гродських актах 1766 р., підписи: королівського секретаря Людвика Миколая Грабянського і дрогобицького декана, пароха церкви Святої Трійці Стефана Староміського.

Jan Trzeci z Bozey Laski Król Polski, Wielki Xiądz Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudcki, Kijowski, Wołyński, Podlaski, Inflanski, Smolenski, Siewier. y Czernichowski, Oznaymuiemy ninieyszym Listem naszym, wszem wobec y kazdemu zosobna komu wiedziec należy. Iż my mając Zaleconego sobie w obrzędach cerkewnych umiiętność y zwyot przykladny nabożnego Theodora Straszowskego Presbitera Rita Graeci, konferowalismy onemu wakuiące posmierci nabożnego Bazylego Terleckego Presbitera ŚwiętoJurskego Drohobyckiego, Popowstwo z Lanem Pola, y Placem na Wieze Solną ex Primaeva fundatione, dotegoż Popowstwa należącemi Podsadkami, y wszystkemi dotegoż Popowstwa służoncemi Przynalezytosciami, jakoto Ogrodami, Sadami, Ląkami, Pastwiskami, Sadzawkami y wysykami

Innemi pozytkami, y wolnosciami w Funduszu wyrazonemi, przychodem dorocznym o Świętym Jerzym popuł grastku od Obywatelow Drohobyckich, Duchownemu Jurowskemu, takze exfudutione należącym vulgo Jurowszczyzną nazwanym, tudziez Cerkwią tamteczną Tituli Sgo Jerzego, y Parochią doniey za srodkuiący, aloci ordinarią donich Instytucią wolnym, dotegoz warzeniem Piwa, y Paleniem Gorzalki Uromb do lasu naswoią Własną potrzebe, y podczas Prazniku Sgo Jerzego wolnym wszelkich napojow zdąd Kolwiek Przywożnych, y nazajutrz Prazniku przedawaniem bez Żadney Kogo Kolwiek przeszkody; obiecuiąc zanas y Nayiasnieyszych Następców Naszych ze pominionego nabożnego Theodora, odtegoz Popowstwa nieoddalimi y nikomu Władzy do odalenia niedamy, ale całe przyprawie dożywotnym nato służącym zachowamy. Co y Naysneysi nasi uczynią Prawo nasze Krolewskie y Kosciola stgo Katholickego wcale Zachowawszy, A dlatym większey wagi przypodpisią Ręki naszey Pieczęć Koronną przycisnąc rozkazalismy Datt w Warszawie dnia IIIgo Miesiąca Marca Roku Panskiego MDCLXXXI Panowania naszego VII Roku

Jan KROL In castro Premisliensi Feria (LS) Quinta post Festa SS Pentecostem oxad Anno Dni 1766to Ludwik Mikolay Grabianski JKMci sekretarz

Ad Pesonalem Oblacionem Perllustrs et Adum Reverendy Stephani Staromieski Decani Drohobyc... et Ecclesiae SSmae Tridivuduae Trinitatus Drohobycens: Rity Graeci L: Uniti Parochi hocce Pravileyiu Off... C.C.preme Suscypit et Actis Suis Induxit.

[Центральний державний історичний архів України у Львові. – Ф. 129. – Оп. 3. – Спр. 66. – Арк. 1]

№ 4

1682 р., 2 травня, Перемишль, кафедральна церква Святого Іоанна Хрестителя. – Пастирський лист єпископа Інокентія Винницького парафіанам дрогобицької церкви Святого Георгія (Юрія), який затверджує церковне братство. Власноручний підпис, місце печатки вирване. Пергамен, оригінал.

Інокентій Винницькій Млстію Бжією Православни Еппъ Преміській Саноцкій, и Самборській

Всеми вобще и каждому зособна, кому ѿ том вѣдати будет належало, а меновите Ясне Превелебним Наступцом Нашим правильнѣ Престол Еппіе Премиское, Саноцкое и Самборское правити имущим до ведомости доносим. Іако с...ро благоволеніем Бга Отца и благодатию Гсда нашего Іс Хса и дѣйством стога Дха з Панской Его Крол: Млсти ...леменціе Престол Епископіе Премиское одобралисмо; Так на тим мѣсть врученное нам во паству стадо, ву духу стом послушних синов пасти сосудом хотачи, полезніе по спасенію душъ их обмишлати непрестаем сродки, іакобисмо во день страшного Суда Господнія ѿ благих дѣлех іхъ дати ѿвѣмъ нестидилиста. І тоє самих skutком виполняючи, ко вѣчних благъ воспрятію, и то простуючи імъ дорогу, увидѣвши сродокъ, Гди союзом любве христіанское связанніе до горячшее ку Бгу вздураюсія поборности, Панским упевненніи реченіемъ Ідеже есте два или три собранніи во Іма мое, азъ есмь посредѣ вас: До занесенное Іменем Христорубивим Парохіан Цркве Святого Великомученика Георгія на Предградію мѣста Его Кролевское милости Дрогобича, на...іа, до Смиренія нашего, прозби, добротне склонитиса Нам здало, абысмо ѿним, прикладом, при Інш...х Црквах, в томже мѣсть Дрогобичу, найдуючихса Парохіан, для лѣпшого между ними порядку, на брацтво Црковное Пастирское Наше вручили благословеніе. Іс...

кож благословное такое помененних Цркве Святого Великомученика Георгіа Парохіан увидѣвши желаніе, сим листом нашим благословляем, позвалаючи Тимже подлугъ звичаю Інших брацствъ до Ихъ братского Реестру уписватиса хотящих приймовати, уваживши еднак впродѣ ежели в Христіанскихъ знайдуетсѧ добродетелех; хотячи мѣти сабы тое братство святоюрское в едином союзѣ любви братерское, навѣки сопряженни заставамо и в Потребахъ Цркве Бжои, между собою, нечиначи жадних рожницъ промишлали, пилно стараючисѧ ѿ сохранеи щоденнаго порядку, до набоженства Црковнаго належачого, и помноженю оздобъ Црковних, ...и подлугъ описаннихъ Артикуловъ братских, которіе підписом Руки нашої стверженніе, тимже виданніе будутъ подъ винами в них описанными, справуючисѧ, нѣчого не...умуючи Праву Парохіалнаго своего Духовнаго при тойже Цркве т...е застаючого, и потом мѣючого заставати, за нашим и Превел: Наступцовъ наших, поданиемъ, пилно во всемъ послѣдуючи сему Нашему Листу, под Неблагословеніемъ и Клятвою святыхъ Ѡтцѣ и Нашою Еппскою. Котори для лѣпшо вѣри и поваги при ѡбично Печати Рукою власною подписалисмо. Дан в Катедрѣ Нашое Премиское при Церквѣ Рождества Хрттла Гдня Іоана Мсца Маѧ дня втораго Року Бжіа тисѧща Шесѡт ѡсмѣдеесѧт втораго. [Підпис]

[Центральний державний історичний архів України у Львові. – Ф. 129. – Оп. 3. – Спр. 67. – Арк. 1

№ 5

1710 р., 26 вересня, Уріж. – Пастирський лист-презента Перемишльського єпископа Юрія Винницького про надання парафії Св. Юрія в Дрогобичі Стефану Кобрину. У листі повідомляється про “добровільну резигнацію” в тому ж році зі Святоюрської парафії і церкви, отця Михайла Кульчицького, а також апробацію надання дрогобицьким старостою. Щодо Стефана Кобрина вказано, що він нововисвячений. Новому парохові надавалася церква, попівство, ґрунти, поля “з давніх фундушів і привілеїв” польських королів. Водночас була дана обіцянка зберегти парафію за спадкоємцями о. Стефана Кобрина – його синами Михайлом і Василем. Підпис-автограф. Тиснена печатка. Засвідчено Перемишльським єпископом Єронімом Устрицьким, підпис.

Jerzy Winnicki z Bozey, y Stolicy Świętey Apostolskiey łaski Episkop Przemyski, Sanocki, y Samborski, Nominat Metropolita Kijowski, Halicki y całej Rusi, Archimandryta Dermanski, y Dubiński

Wszem wobec, y kazdemu zosobna komu o tym wiedzieć będzie należało, mianowicie iednak wielebnym OO Rewizorom, y Exekutorom wyrokow naszych, nam w Duchu Świętym posłusznym Synom przy błogosławienstwie naszym Pasterskim wiadomo czyniemy. Iz gdy dobrowolna Resignatia Parochiey Sw. Jurskiey Przedmieyskiey Drohobyckiey, y cerkwi tameczney cum omnibus do niey attinentys przez WO. Michała Kulczyckiego w Aktach Urzędu naszego Sub Actu в Урожу дня ІСД Мца Августѧ в року teraz idącym uczyniona iest, y potym od Jasnie Wielmoznego Jm Pana Woiewody Mazowieckiego, Radomskiego, Drohobyckiego etc Starosty do teyze parochiey, y Cerkwi Sw. Jurskiey praezentowany był terazniejszy WO Stefan Kobryn Nowoposwięconię Vigore Praezynty pomienionego Jasnie Wielmoznego Imsci Pana Woiewody Starosty Drohobyckiego, My ratam habendo Resignationem tey Parochiey przez WO Michała Kulczyckiego w Aktach Konsistorzu Naszego recognitam, y własną ręką podpisaną, do tego inhaerendo Proshenie Legis Collatonis, do

pomienionego Popowstwa, Cerkwi Sw. Jurskiej Drohobyckiej, y Gruntow do niey wszystkich podlug dawnych Funduszow, y Przywileiow Naiasniejszych Krolow Ichmciow pomienionego WO Stefana Kobryna investimus, et installamus, deklaruiac ze i Synowie iego Michał, y Bazyli non remonebuntur z tego Popowstwa, iesli tego będą capaces, et servandis de jure servandis. Na ktore Popowstwo Sw. Jurskie Drohobyckie pomienionego WO Stefana aby WO Podnamiestniczy Drohobycki introdukował Cerkiew, Parochią, budynki, podsadkow, y grunty wszystkie oddał pasterską zlecaiac, dla więksey wiary, y wagi przy zwykley pieczęci własną podpisuiemy się ręką w Urozu 26 wrzesnia 1710.

Jerzy Epp (підпис)   Печатка   Ten Skript we wszystkich Punktach
aproubie y

Hieronim

Ręką się moią własną podpisuie

Ustrycki Episkop (підпис)

[Музей Дрогобиччина. – Основний фонд. – Спр. 1452. – Арк. 1]

№ 6

Коментар М. Гавдяка до публікацій документів

“Старейшою церквою в Дрогобиче, а може и на целой Руси есть деревянная церковь св. Юра на предместье “Завижнае”, построенная в чистом прехорошем греческом стиле, о которой Дедушицкий в своїх розвідках о старинностях на Руси говорит, что церков ту в XII веце привезли готовою соляри (чумаки) дрогобицкии из Киева. Наш учений А.С. в своїй монографии о раскопках в Богородичной церкви в старинном Галиче опровергает виводи Дедушицкого о церкви св. Юра в Дрогобичи оспоривает ея происхождение из XII столетия и доказивает, що она построена в XIV или XV веце, именно тогда, когда указом польского короля Казимира било православним русинам запрещено строити православния церкви. В виду того дрогобицкии мещане заказали, не знати где, церквою св. Юра, привезли ю, и поставили ночью, а утром православный священник посвятил ю и уже не свободно било развалити церков, в которой била совершена служба Божая. Дальше говорит А.С. Петрушевич, що Дедушицкий нарочно обращает внимание археологического мира на церков св. Юра в Дрогобиче, щоби от-вернути субсидию сойма и археологической комиссии в Ведне на розкопки Богородичной церкви в Галиче. Легенда Дедушицкого и виводи А.С. Петрушевича о церкви св. Юра в Дрогобиче простиі предположения. Мне удалось открыти ея настоящее происхождение. У меня в руках оригинальный документ из 1673 г., который так звучит...”

[Гаудякъ Михаилъ, народный учитель въ Сяноце. Дрогобыцкіи церкви и базилянскій грабежъ // Галичанинъ. – 1906. – 16 (29) декабря. – Ч. 274]

Леонід Тимошенко.

Документи до історії церкви та братства Св. Юрія в Дрогобичі (друга половина XVII – початок XVIII ст.).

Стаття є публікацією п'яти рукописних джерел з архівних збірок Львова та Дрогобича. Два джерела републіковано за газетою “Галичанинъ” (1906 р., автор – М. Гавдяк). Тексти документів подаються мовою оригіналів (староукраїнський скоропис, старопольська мова). Друковані документи є, до певної міри, унікальними для церковної

історії давнього Дрогобича. Вони проливають світло на майновий стан, іменний склад духовенства, а також внутрішнє життя парафії та братства Св. Юрія.

Leonid Tymoshenko.

The documents to the history of the church and brotherhood of St. George in Drohobych (the second half of XVII-th – beginning of XVIII-th c.).

The article is the publication of five manuscript sources from the archival collections of Lviv and Drohobych. Two sources are republished according to the newspaper “Hylychany” (1906, the author - M. Hawdiak). The texts of the documents are submitted in the original languages (old Ukrainian cursive, Old Polish). The printed documents are, to some extent, unique for the church history of the ancient Drohobych. They shed the light on the property status, the nominal composition of the clergy and the inner life of the parish and brotherhood of St. George.